T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 21.10.2026
Sayı : 2026

10/4839

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sanayi Devriminden bu yana tarımsal üretimden ücretli emeğin öznesi olmaya kadar uzanan süreçte kadın iş gücünün çalışma hayatındaki varlığı tarihsel bir gelişim göstermiştir. Kadınların ekonomik bağımsızlıklarını kazanması, makroekonomik büyümenin ve toplumsal kalkınmanın en temel itici güçlerinden biridir. Ancak günümüzün değişen sosyo-ekonomik şartları ışığında, kadın çalışanların profesyonel yaşamda karşılaştıkları yapısal ve psikolojik sorunların ortadan kaldırılması amacıyla kapsamlı yasal düzenlemelerin yapılması kaçınılmaz hale gelmiştir. Bu bağlamda; kadın emekçilerin istihdam süreçlerinde karşı karşıya kaldıkları cinsiyet temelli ayrımcılıkların, sendikal hak kayıplarının ve sosyal politika eksikliklerinin tüm boyutlarıyla incelenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Ömer Fethi GÜRER

Niğde Milletvekili

GEREKÇE

Kadın emeğinin görünürlüğü ve iktisadi faaliyetlere katılımı, toplumsal refahın ve sürdürülebilir kalkınmanın temel parametrelerindendir. Tarihsel süreç boyunca verilen hak mücadeleleri neticesinde kadınlar, iş gücü piyasasının vazgeçilmez birer bileşeni haline gelmişlerdir. Buna karşın, günümüz çalışma hayatında kadının konumunu zayıflatan yapısal, idari ve kültürel engeller varlığını korumaktadır. İş yerlerinde yaşanan psikolojik taciz (mobbing), eşit işe eşit ücret ilkesinin ihlal edilmesi, görevde yükselme ve unvan değişikliklerinde liyakat esaslarının göz ardı edilmesi, güvencesiz çalışma biçimleri ve annelik süreçlerinin birer istihdam dezavantajı olarak görülmesi güncel sorunların başında yer almaktadır. Ayrıca işe alım süreçlerinde karşılaşılan cinsiyetçi mülakat yaklaşımları ve ön yargılar, kadınların iş gücüne katılımını doğrudan sınırlandırmaktadır.

Çalışma yaşamında kadınlara yönelik hak gasplarının önlenmesinde ve çalışma koşullarının iyileştirilmesinde sendikal örgütlenme en önemli yasal dayanaklardan biridir. Ancak günümüzde sendikalaşmanın önündeki idari engeller, kadın çalışanların hak arama süreçlerini olumsuz etkilemektedir. Kadın emekçilerin sendikal mekanizmalarda ve üst yönetim kademelerinde yeterince temsil edilememesi, toplumsal cinsiyet eşitliği odaklı politikaların geliştirilmesini geciktirmektedir. Özellikle güvencesiz, kayıt dışı ve esnek çalışma modellerinin çalışma hayatında yerleşik hale gelmesi, kadınların en yoğun istihdam edildiği tekstil, sağlık, gıda ve hizmet sektörlerinde derin bir güvencesizlik ve ekonomik mağduriyet yaratmaktadır. Kadın çalışanların hamilelik ve doğum izinlerinden kreş imkânlarına, iş yerinde tacizin önlenmesinden hukuki güvenlik haklarına kadar yaşadığı tüm sektörel sorunların ulusal düzeyde analiz edilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, yürütülen kamusal sosyal politikaların yetersizliği nedeniyle çocuk, hasta ve yaşlı bakımı gibi yeniden üretim süreçlerinin getirdiği ağır yükümlülükler doğrudan kadınların üzerine bırakılmaktadır. Ev içi bakım emeğinin kamusallaştırılmaması, kadını profesyonel çalışma hayatından koparan ya da istihdama girişini engelleyen en büyük yapısal mağduriyetlerden biridir. Nitekim Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri de bu durumu açıkça ortaya koymaktadır. 15 yaş ve üzeri kadınlarda iş gücüne katılım oranının %36,8, fiili istihdam oranının ise %32,5 seviyelerinde kalması; buna karşılık erkeklerin istihdam oranının %66,9 olarak gerçekleşmesi cinsiyetler arası uçurumu net bir şekilde göstermektedir. Yüksekokul mezunu kadınlarda iş gücüne katılımın %68,7'ye çıkması eğitimin önemini kanıtlarken, 3 yaşın altında çocuğu olan 25-49 yaş grubundaki kadınların istihdam oranının %26,9'a gerilemesi bakım yükümlülüklerinin yarattığı mağduriyeti tescillemektedir.

Kadın iş gücünün %64 gibi büyük bir oranla hizmet sektöründe yoğunlaşması, tarım ve gıda sanayinde ise uzun çalışma süreleri, düşük ücretler ve sosyal güvenlikten yoksun biçimde kayıt dışı çalıştırılması, bütüncül ve koruyucu kamu politikalarının üretilmesini zorunlu kılmaktadır. Güçlü bir ekonomik gelecek inşa etmenin ve çağdaş bir hukuk devleti olmanın yolu, kadının çalışma yaşamındaki varlığını hukuken ve fiilen güçlendirmekten geçmektedir. Bu doğrultuda, çalışan kadınların karşılaştığı idari, mali, sendikal ve yapısal sorunların her yönüyle incelenmesi ve kalıcı çözümlerin geliştirilmesi adına bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulması elzemdir.

..... Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
İlhan Kesici	İstanbul	
2 Semra Dinçer	Ankara MV	
3 Nurten Yontar	Denizli	
4 Rıfat Nalbantoğlu	İzmir	
5 Cem Ayşar	Tekirdağ MV.	
6 Cevdet Akay	Karabük	
7 Nevzat Yıldırım Kaya	Hatay	
8 Gülcan Kış	Mersin	
9 Mahir Polat	İzmir	
10 Vecdi Gündoğdu	Kırklareli MV	
11 Ayşe Sarıkoğlu	Bartın	
12 Barış Bekiroğlu	Konya	
13 İnan Akgün Alp	Kars	
14 Mustafa Adıgüzel	Ordu	
15 Deniz Demir	Ankara	
16 Turhan Aşeç	Bolu	
17 Ali Öztunç	K. Maraş	
18 Gürsel Erol	Elazığ MV	
19 Ali Karaoba	Isparta MV.	
20 Gültekin Bilgin Karaca	Denizli	